Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimit.
Birourile de anunciuri.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 89. Braşovŭ, Vinerĭ 21 Aprilie (3 Maiu) 1889.

Braşovŭ, 20 Aprilie v.

„Presa liberală din Ungaria se află în acea situaţiă ciudată, că din principiu trebue se'şi închidă ochii în faţa verdictelorŭ chiar neînţelese ale curţilorŭ cu juraţĭ, care pronunţă verdictulŭ de *nevinovăţia* chiarşi asupra unorŭ transgresiunĭ, ce în nicĭ unŭ statŭ din lume nu trecŭ nepedepsite."

Acéstă observaţiă a găsitŭ cu cale sĕ o facă foia tiszaisztă „Pester Lloyd" la afirmarea fóiei germane „Tagespost" din Graţŭ, „că e mare apĕsarea în Ungaria, mai alesŭ în ce privesce pressa."

In urma celorŭ petrecute de vr'o trei anĭ încóce cu pressa nemaghiară din ţĕrile ungare, e în adevĕrŭ o mare cutezare a mai vorbì de „verdicte neînţelese de nevinovăţia" ale curţilorŭ ungurescĭ cu juraţĭ, a mai vorbì de pressa „liberală ungurescă", de „transgresiunĭ ce în nicĭ unŭ statŭ din lume nu rĕmânŭ nepedepsite", pe când în ţĕra luĭ Tisza Kalman arŭ fi trecute cu vederea.

E adevĕratŭ, că în anii din urmă pressa săsescă din norocire n'a fostŭ tîrîtă înaintea curţilorŭ ungurescĭ cu juraţĭ, şi decă fóia guvernamentală se mărginea a împuta fóiei din Graţŭ că neadevĕrŭ grăesce, deórece nicĭ unei foi săsescĭ nu i-s'a intentatŭ procesŭ de pressă în anii din urmă şi prin urmare nicĭ condamnată n'a fostŭ nicĭ una, atuncĭ dreptate ar fi avutŭ.

Der „Pester Lloyd" vorbesce de verdicte date şi încă de verdicte de „nevinovăţia". Apoi sciutŭ e, că între numĕrulŭ de nouĕ verdicte date în urma proceselorŭ intentate foilorŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare, şépte verdicte, date în procesele de pressă intentate foilorŭ românescĭ, au fostŭ tóte verdicte de *vinovăţia*, ér nu de nevinovăţiă cum spunŭ jupânii dela fóia guvernamentală. Toţĭ cei acusaţĭ în aceste processe au fostŭ condamnaţĭ, cei mai mulţĭ cu temniţă, ceilalţĭ cu amende în banĭ.

Şi ce a făcutŭ pressa „liberală" ungurescă? Inchis'a ochii în faţa acestorŭ verdicte condamnatóre? Nu numai că nu şi-i-a închisŭ, ci a strigatŭ ca turbată, că s'au datŭ douĕ verdicte achitatóre (unulŭ în procesulŭ „Zastavei") şi nu au fostŭ condamnaţĭ toţĭ diariştii românĭ cu temniţă pe anĭ de dile, decă nu chiar la muncă silnică pe viéţă. Ce ar fi fostŭ însĕ de ea, când verdictele ar fi fostŭ achitatóre, decă deja condamnările destulŭ de aspre nu o-au mulţămitŭ?

Şi într'adevĕrŭ, că *neînţelese* au fostŭ pentru lumea streină aceste verdicte într'unŭ statŭ, unde până atuncĭ se credea că domnesce libertatea cuvêntului şi a pressei; ér pentru pressa ungurescă, decă în adevĕrŭ *liberală* era, trebuia de asemenea sĕ fiă neînţelese, nu fiindŭ-că cei acusaţĭ n'au fostŭ condamnaţĭ toţĭ la muncă silnică ci fiindŭ-că au fostŭ condamnaţĭ pentru arătarea unorŭ gravamine, care în statele adevĕratŭ constituţionale suntŭ luate în considerare, căutându-se a se înlătura relele dovedite prin ele.

Neînţelese arŭ fi trebuitŭ în adevĕrŭ sĕ fiă pentru pressa ungurescă, decă *liberală* era, verdictele condamnatóre ale curţilorŭ ungurescĭ cu juraţĭ, vĕdêndŭ cum, în timpŭ ce diariştii românĭ suntŭ condamnaţĭ, cei ungurĭ din contră suntŭ liberĭ sĕ agite şi sĕ uneltéscă în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare, sĕ le insulte şi batjocurescă, fără a li-se atinge măcarŭ unŭ firŭ de pĕrŭ din capŭ.

Afirmândŭ neadevĕrurĭ, cum face „Pester Lloyd" şi în casulŭ de faţă când atâtea dovedĭ îi sdrobescŭ aserţiunile, foia ungurescă afirmă ceea ce susţine pressa naţionalităţilorŭ nemaghiare, ceea ce se scie cu deplină convingere şi în afară, că cu altă mĕsură se mĕsoră libertatea de pressă când e vorba de diarele naţionalităţilorŭ nemaghiare, şi cu alta se mĕsoră libertatea de pressă când e vorba de diarele ungurescĭ.

Bunŭ simţŭ celŭ puţinŭ de a nu nega pe faţă realitatea s'ar pute pretinde chiar şi dela o fóiă tiszaistă, sciutŭ fiindŭ că nu mai trăimŭ în timpurĭ, în carĭ uneltirile şi prigonirile regimului tiszaistŭ şi ale şovinismului ungurescŭ arŭ pute rĕmâne ascunse dinaintea lumei.

DIN AFARĂ.

In contra politicei coloniale italiene.

O manifestaţiă impunĕtóre, în contra politicei coloniale italiene, s'a făcutŭ la Turinŭ. Asociaţiunile de lucrătorĭ, precedate de drapele şi cântândŭ Marselieza, au străbătutŭ stradele în ordine perfectă şi au mersŭ sĕ remită prefectului o protestare în contra orĭ-cărui proiectŭ de acţiune în Abisinia. Meetingulŭ avêndŭ unŭ caracterŭ radicalŭ, marşulŭ regalŭ nu s'a cântatŭ. O manifestaţiă analogă s'a făcutŭ la Milanŭ, cu strigătele de: „Jos politica colonială!

Conferinţa pentru Samoa.

In 17 Aprilie s'a ţinutŭ în Berlinŭ prima şedinţă a conferinţei pentru afacerile Samoei, sub preşedinţa contelui Herbertŭ de Bismarck. Delegaţii străinĭ au venitŭ la loculŭ şedinţelorŭ în Wilhelmstrasse, pe josŭ şi în costumŭ de oraşŭ. Contele Herbertŭ de Bismarck, în numele Impĕratului, li-a uratŭ bună-venire.

Cestiunea polonesă în Germania.

Camera seniorilorŭ din Berlinŭ s'a întrunitŭ la 17 Aprilie în şedinţă. D. de Puttkamer, fostŭ ministru, din nou numitŭ membru alŭ acestui corpŭ, a asistatŭ la desbaterĭ. Diferite proiecte de lege s'au adoptatŭ fără discuţiune. Când venì în discuţiune proectulŭ de lege specială pentru provincia Posen, d. Coscielski exprimă părerea sa de rĕu, că vede, că guvernulŭ silesce pe Polonesĭ sĕ păstreze o atitudine ostilă către dênsulŭ. Oratorulŭ speră că legea nu va servì a combate esclusivŭ polonismulŭ. Exterminarea elementului polonesŭ în Prusia orientală ar fi o mare nenorocire, căcĭ decă acestŭ elementŭ ar dispăré, slavismulŭ s'ar întinde acolo. Decă, din potrivă, guvernulŭ păstreză faţă de Polonesĭ o atitudine binevoitóre, aceştia din urmă vorŭ fi unŭ meterezŭ în contra năvălirii slavismului. Cu tóte apreţiările drepte ale d-lui Coscielski, legea s'a adoptatŭ.

Jubileulŭ lui Washington.

In 30 Aprilie a. c. s'a serbatŭ în New-York aniversarea de o sută de anĭ dela intrarea în oficiu a celui dintéiu preşedinte alŭ republicei Statelorŭ-unite, a lui *George Washington.* După programă actualulŭ preşedinte Harrison avea sĕ plece în 29 Aprilie dela Washington la Elisabeth-Port şi de aicĭ pe apă la New-York. Tocmai acestŭ drumŭ îlŭ făcuse şi Washington acuma o sută de anĭ. Vre-o sută de corăbii aşteptau spre a acompania pe preşedinte, făcêndŭ mare paradă. Grandióse festivităţĭ se pregătiră, precum: mare recepţiune la primăriă, Te-Deum-urĭ în tóte bisericile, revistă de trupe, iluminaţiune, artificii, banchetŭ şi unŭ balŭ grandiosŭ festivŭ în Metropolitan Opera House. Serbarea adevĕrată jubilară s'a făcutŭ la tesaurariatŭ, unde odinióră Washington a fostŭ introdusŭ ca preşedinte. Aicĭ s'a ţinutŭ vorbirea festivă Chauncey Depew şi a urmatŭ poesia lui Whittier şi alocuţiunea preşedintelui Harisson, tóte spre lauda şi mărirea nemoritorului bărbatŭ, care odinióră a fostŭ celŭ dintéiu în rĕsboiu, celŭ dintéiu în pace şi celŭ dintéiu în inima poporului sĕu şi a rĕmasŭ până în diua de adĭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS"

Influinţa şi importanţa gimnasticei.

Corpulŭ omenescŭ, ca orĭ-care organismŭ din universŭ, este productulŭ unei periode de desvoltărĭ incalculabilŭ de lungĭ, în care tipulŭ primitivŭ, din imperfectŭ ce era, sub influinţa naturei, s'a perfecţionatŭ succesivŭ până ce a ajunsŭ la starea şi mărimea lui de astădĭ. Natura singură însĕ, pe lângă tótă puterea ei ce se manifestă în universŭ, îndreptândŭ, schimbândŭ şi perfecţionândŭ fără încetare tóte creaţiunile, nu ar fi fostŭ în stare a ridica pe omŭ la înălţimea lui de astădĭ, decă acesta, în virtutea deosebitelorŭ lui făcultăţĭ şi aptitudinĭ, precum şi recunoscêndu-i-se înalta misiune ce o are, nu s'ar fi bucuratŭ de o îngrijire specială sistematică, fiindŭ supusŭ educaţiunei. Acéstă îngrijire, acordată fiinţei omenescĭ la diferitele popóre câte s'au succedatŭ. în decursulŭ timpurilorŭ, o aflămŭ normată mai întâi prin natura împrejurărilor între carĭ au vieţuitŭ şi apoi prin gradulŭ lorŭ de cultură şi civilisaţiune.

O educaţiune însĕ, care s'ar fi estinsŭ asupra totalităţii fiinţei omenescĭ, considerată sub duplulŭ raportŭ alŭ firei sale, adecă atâtŭ asupra spiritului, câtŭ şi a corpului, la prea puţine popóră o aflămŭ.

Dintre popórele antice, singurĭ Elenii şi mai în urmă Romanii au fostŭ aceia, carĭ, pe basa cunosciinţelorŭ scóse din firea omenéscă, s'au încercatŭ a da omului o desvoltare omnilaterală, aducêndŭ armoniă în fiinţa lui. Ei au recunoscutŭ adevĕrulŭ esprimatŭ în sentinţa *„mens sana in corpore sano"* şi l'au şi practicat. Unŭ spiritŭ forte si liberŭ într'unŭ corpŭ vigurosŭ şi destoinicŭ a fostŭ temeiulŭ fericirei la ei. Nu totŭ asemenea însĕ a fostŭ înţelésă educaţiunea la popórele carĭ au urmatŭ în urma lorŭ şi dintre carĭ unele esistă până astădĭ.

Nu, căcĭ negligiândŭ desvoltarea corporală, au promovatŭ numai cultura spiritului, făcêndŭ din omŭ o fiinţă slabă şi supusă la tóte neajunsurile. Nu e decĭ mirare, decă la generaţiunea actuală nu esistă armonia necesară între desvoltarea spiritului şi a corpului, ceea ce binele şi prosperitatea omenimei o reclamă imperiosŭ. Acéstă desvoltare unilaterală abia în timpulŭ din urmă a deşteptatŭ spiritele binevoitorilorŭ omenimei, carĭ încercară a o delătura şi a o împiedeca în cursulŭ ei mai departe.

Ingrijirea trupéscă prin scăldĭ, spălare, plimbărĭ în aerŭ curatŭ, aerisirea désă a odăilorŭ în care lucrămŭ şi dormimŭ, precum şi altele de felulŭ acesta, ce ni-le impune higiena pentru conservarea sănĕtăţii, e mai pe susŭ de îndoélă, au influinţă binefăcĕtóre asupra omului, dér ca sĕ producă o îmbunĕtăţire în rassa omenéscă, tóte aceste nu suntŭ îndestulitóre. O stare mai priinciósă, mai avantagiósă în organismulŭ omenescŭ, numai prin gimnastică, prin esercitiile corporale se va pute produce.

Acesta este astădĭ un fapt în genere recunoscutŭ de tóte naţiunile civilisate, carĭ au întrodusŭ cultulŭ esercitiilorŭ corporale în educaţiune ca pe unŭ factorŭ decisivŭ pentru formarea şi nobilitarea omenimei. De sine se înţelege, că acestŭ începutŭ abia în timpulŭ din urmă s'a făcutŭ şi binefacerile lui nu s'au pututŭ încă estinde asupra întregei omenimĭ. Generaţiunĭ întregĭ vorŭ trebui sĕ trécă până ce gimnastica străbătêndŭ în tóte straturile societăţii, sĕ dea nascere unei schimbărĭ esenţiale, atât în forma câtŭ şi în constituţiunea omului. Şi cumcă gimnastica este chemată a sevêr şi acésta, asemenea este unŭ faptŭ necontestabilŭ. Căcĭ decă influinţa binefăcĕtóre a gimnasticei asupra individului s'a documentatŭ până la evidenţă pe basa datelorŭ anatomice şi fisiologice, atuncĭ ea are totŭ aceea valóre şi asupra totalităţii. Legile naturale participă în modŭ egalŭ la desvoltarea fiă-cărui organismŭ, o abatere dela ele séu o nesocotire a lorŭ nu permitŭ, înaintea lorŭ trebue sĕ se plece şi capulŭ celŭ mai luminatŭ, decă cumva nu voesce a atenta la viéţa şi la prosperitatea sa.

Ni-se impune decĭ, spre a pute dovedi influinţa gimnasticei asupra omenimei, a arăta acele legĭ naturale, dela carĭ atêrnă desvoltarea tuturorŭ creaturelorŭ, şi a cerceta decă ele suntŭ de o valóre generală.

Inainte de tóte, pentru desvoltarea tuturorŭ fiinţelorŭ, de cea mai mare importanţă este **întrebuinţarea séu neîntrebuinţarea organelorŭ.** Pe când prin întrebuinţare, organele se întărescŭ, se învêrtoşéză şi se desvóltă, pe atuncĭ prin neîntrebuinţare, prin inerţiă, devinŭ slabe şi se ruinéză. Causa acestui fenomenŭ este a se căuta în procesulŭ schimbării materiei, care este cu atâtŭ mai forte, cu câtŭ activitatea organelorŭ este mai mare. Orĭ-ce activitate a creierilorŭ, a nervilorŭ,

Armamentulŭ Turciei.

După „Revue de Cercle Militaire," Turcia are: 200,000 pusci Wincester, Remington, Martini-Peabody; 150,000 de pusci Sniders; 440,000 de pusci Martini-Henry, 1,300 de tunurĭ de campanie Krup. S'au mai comandatŭ în Februarie 1887, 500,000 pusci Mauser, cu magasiă și de calibrulŭ 9 mm. 5, și 500,000 de carabine, de acelașĭ calibru, pentru cavalerie; dér până acum nu s'a primitŭ nicĭ a decea parte din acéstă comandă.

Bugetulŭ de resboiu și alŭ marinei rusesci pe 1889.

Bugetulŭ de răsboiu pentru anulŭ 1889 care intrece pe acel din 1888 cu 6,329,015 ruble, se urcă la 215,569,510 ruble și prevede, afară de sumele date pentru prestațiunile în banĭ și în natură, pentru îmbrăcăminte, casarmare, etc, și cheltuelile următóre:

Fabricarea armelorŭ și munițiunilorŭ 10,335,749 ruble. Intreținerea materialului de artileriă și esercițiurĭ 2,080,620 ruble. Esercițiurĭ de tirŭ ale reserviștilorŭ 1,273,268 ruble Ridicărĭ topografice 272,000 ruble. Drumulŭ de ferŭ militarŭ transcaspianŭ și întreținerea flotilei pe Amu-Daria 2,872,356 ruble.

Bugetulŭ anului 1889 este de 39,383,019 ruble, cu 210,705 ruble. mai scădutŭ decâtŭ acela alŭ anului trecutŭ. Construcțiunea de vase e suma de 44,848,019 ruble; artileria și minele, 3,800,000 de ruble și călĕtoriile vaselorŭ de resbelŭ 2,100,000 de ruble.

Regularea succesiunii tronului României.

„Monitorulŭ oficialŭ" de Marțĭ a publicatŭ patru acte privitóre la regularea succesiunii tronului României. Aceste acte suntŭ:

1) Scrisórea A. S. R. Principelui României adresată A. S. R. Principelui Carolŭ Antoniu de Hohenzollern;

2) Scrisórea A. S. R. Principelui Carolŭ Antoniu de Hohenzollern adresată A. S. R. Domnulŭ României;

3) Actulŭ familiei princiare de Hohenzollern, și

4) Scrisórea A. S. Principelui Wilhelm, principe ereditarŭ de Hohenzollern, adresată M. S. Regelui României cu data de 24 Decembre 1886, prin care principele Wilhelm renunță la coróna română în favórea fratelui seu mai micŭ, principele Ferdinand.

Președintele consiliului de miniștri, d-lŭ Lascar Catargiu, referindŭ consiliului de miniștri asupra acestorŭ acte, dice:

„Aceste acte, d-lorŭ miniștri, suntŭ de unŭ interesŭ capitalŭ pentru viitorulŭ României, legatŭ de glorióse destine ale familiei domnitóre, pentru stabilitatea instituțiunilorŭ nóstre, pentru regulata transmisiune a puterei suverane. Ele stabilescŭ ordinea succesiunii la Tronulŭ țerei, conformŭ spiritului și textului pactului nostru fundamentalŭ, acéstă trainică legătură între țéră și dinastia sa".

PROGRAMA

Primirei Alteței Sale Regale principelui Ferdinand alŭ României.

Alteța Sa Regală, principele Ferdinand alŭ României, moștenitorulŭ presumptivŭ alŭ Corónei, venindŭ în țéră, va fi primitŭ, în nóptea de Marțĭ, 18 ale curentei, la sosirea în gara Vêrciorova, de către d-lŭ generalŭ G. Anghelescu, comandantŭ alŭ corpului I de armată, de d-lŭ generalŭ comandantulŭ divisiei I, de unŭ adjutantŭ regescŭ, de prefectulŭ județului Mehedinți și de comandantulŭ garnisónei. O gardă de onóre cu drapelŭ va da onorurile cuvenite.

In timpulŭ nopței, dela Vêrciorova până la Pitescĭ, numai d-nii prefecțĭ ai județelorŭ respective precum și comandanții de garnisóne ai reședințelorŭ de județe se vorŭ afla la trecerea trenului pe peronulŭ gărei. Prefecții vorŭ însoți trenulŭ în percursulŭ județelorŭ lorŭ.

La Pitescĭ tóte autoritățile civile și militare și o gardă de onóre cu drapelŭ și musică se vorŭ afla pe peronulŭ gărei.

La Chitila, Alteța Sa Regală va fi întêmpinatŭ de d-lŭ prefectŭ alŭ județului Ilfovŭ și de comandantulŭ regimentului alŭ 3-lea de linie cu o deputațiune a corpului oficerescŭ alŭ acestui regimentŭ.

Mercurĭ 19 ale curentei, la órele 9 și jumĕtate diminéța, trenulŭ sosindŭ în Bucurescĭ, Alteța Sa regală Principele Ferdinand va fi întêmpinatŭ de Majestățile Lorŭ la gara de Nordŭ. Aci vorŭ fi fața I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ alŭ României, d-nii miniștri, d-nii președințĭ ai Senatului și Adunărei deputaților, d-nii primulŭ-președinte și președinții înaltelorŭ curțĭ de casațiune și de compturĭ, d-nii procurorĭ-generalĭ alŭ înaltei curțĭ de cassațiune și procurorŭ alŭ înaltei curțĭ de compturĭ, d-nii generalĭ și casa regală, d-nii primŭ-președinte și procurorŭ-generalŭ alŭ curtei de apelŭ din Bucurescĭ, d-lŭ primarŭ alŭ capitalei cu consiliulŭ comunalŭ, și d-nii decanĭ ai facultăților.

Unŭ escadronŭ de gendarmĭ călărĭ va escorta trăsura regală. Trupele garnisónei vorŭ fi înșirate dela gară până la palatŭ. In curtea palatului vorŭ fi toțĭ d-nii oficerĭ din garnisónă, carĭ nu se vorŭ afla sub arme.

La orele 8 și jumĕtate séra va fi o retragere cu facle, esecutată de tóte musicele din garnisónă. La aceeașĭ oră se vorŭ afla la palatŭ toțĭ d-nii generalĭ, d-nii șefĭ de corpurĭ, precum și corpulŭ oficerescŭ alŭ regimentului 3 de linia.

SCIRILE DILEI.

Escursiune școlară. Erĭ, Mercurĭ 19 Aprilie v., după amédĭ, elevii dela școla comercială română de aicĭ au visitatŭ sub conducerea d-lui profesorŭ *Arseniu Vlaicu* fabrica de postavŭ din Brașovŭ a d-lorŭ *W. Scherg et Comp.* Directorulŭ acestei fabricĭ, d-lŭ W. Scherg a primitŭ pe elevii visitatorĭ în modulŭ celŭ mai afabilŭ și li-a datŭ tóte esplicațiunile de lipsă în privința manipulațiunii din fabrica atâtŭ de escelentŭ condusă de dênsulŭ și întocmită după sistemele cele mai nouĕ.

***

Finanțĭ ucigașĭ. „Pester Lloyd" publică din Sigetulŭ Marmației următórele: „La 18 Aprilie plecară din comuna Desescĭ, în Maramurĕșŭ, șépte contrabandiștĭ cu grea povară de sare către Baiamare. La marginea comunei Crăcescĭ le eșiră în cale trei finanțĭ. Patru contrabandiștĭ isbutiră sĕ fugă, ér ceilalțĭ trei Ioanŭ Romanŭ, Vasile Romanŭ și Ioanŭ Popŭ înzadarŭ aruncară sarea, căcĭ fură prinșĭ, și ce urmă e lucru grozavŭ. Lipsescŭ amĕrunte despre cele petrecute, dér în diua următóre fură găsite în Mora cadavrele lui Ioanŭ Romanŭ și Ioanŭ Popŭ. Procuratura a pornitŭ deja cercetare. Cei trei finanțĭ n'au pututŭ fi ascultațĭ, deórece nu s'a datŭ de ei până acum. Dér ei au făcutŭ în Desescĭ arătarea falsă, că toțĭ contrabandiștii au fugitŭ. Sarea au nimicit'o finanții setoșĭ de sânge. Amêndouĕ jertfele lorŭ au fostŭ înmormêntate într'o grópă comună. In ținutulŭ ținutŭ domnesce mare amărăciune. Sĕrmanĭ Românĭ!

***

Lăutarĭ românĭ în Parisŭ. Marțĭ a plecatŭ la Parisŭ trupa de lăutarĭ din Bucurescĭ, în numĕrŭ de 15 persóne, care va cânta la restaurantulŭ cc d. Iordache Ionescu, birtașŭ vestitŭ în Bucurescĭ, va deschide în localulŭ exposițiunei. Inainte de plecarea trenului, banda de lăutarĭ a esecutatŭ pe peronulŭ gării mai multe cântece naționale. La plecare a cântatŭ marșulŭ „Deșteptă-te Române", în aplausele asistențilorŭ. Vagonulŭ în care se aflau lăutarii era împodobitŭ cu drapele tricolore.

***

Tergulŭ de Pascĭ în Cohalmŭ, lângă Sighișóra, a fostŭ, cum 'i se raportéză lui „Siebb. d. Tagbl.", de astădată unulŭ din cele mai bune, cu tóte că timpulŭ n'a fostŭ favorabilŭ. S'au adusŭ la têrgŭ mulțime de vite și s'au vêndutŭ în acele dile 2329 vite cornute și 556 cai. Prețurile au fostŭ între 140 fl. și 340 fl. pentru o păreche de boi, 40 până la 80 fl. pentru unŭ bivolŭ, 30—50 fl. pentru o vacă albă. Caii au fostŭ în totulŭ bine plătițĭ și mulțĭ cumpĕrătorĭ au trebuitŭ sĕ se reîntórcă acasă fără a'șĭ puté cumpăra vitele necesare. Cu têrgulŭ au fostŭ mulțumițĭ și meseriașii și industriașii.

***

Notificare. Trimisulŭ estraordinarŭ românŭ la curtea din Viena, *Teodorŭ Văcărescu*, a fostŭ primitŭ Lunĭ în audiență privată la Impĕratulŭ, spre a-i preda scrisórea autografă a Regelui Carolŭ, prin care acesta îi notifică *proclamarea prințului Ferdinandŭ* ca moștenitorŭ alŭ tronului românŭ.

***

Ateneulŭ românŭ din Bucurescĭ. Conferințele Ateneului reîncepŭ adĭ, Joi. Va vorbi d-lŭ Ionescu-Gion despre: „Istoria națională în școlele nóstre".

***

Artista română Darclee (Hartularŭ) a părăsitŭ opera mare din Parisŭ. Frumósa Margareta (d-na Darclée) a fostŭ angajată, spune „Românulŭ", pentru stagiunea viitóre a teatrului din Nizza de d-lŭ Raoul Gunsbourg, cu 8,000 lei pe lună.

***

Nou corŭ de plugarĭ. In comuna Micalaca s'a înființatŭ unŭ corŭ de plugarĭ, carele pentru prima dată la Bunavestire din anulŭ curentŭ a cântatŭ sfânta liturgiă în biserică sub conducerea d-lui învĕțătorŭ Savu Mihuția, spre deplina mulțămire a credincioșilorŭ. Felicitămŭ atâtŭ pe coriștĭ, câtŭ și pe conducĕtorŭ și pe sprijinitorii acestui corŭ!

***

„Drapelulŭ literarŭ" e titlulŭ unei reviste literare, ce va apăré în curêndŭ sub redacțiunea d-lui Ionŭ N. Romanŭ, care colaboréză acum la „Convorbirile literare" și la „Familia" din Oradea-mare.

***

Dela Academia ungurescă. Contele I liu Andrassy, fiindŭ alesŭ președinte alŭ Academiei unguresci, a refusatŭ a primi acéstă funcțiune, dicêndŭ că sănĕtatea îi e sdruncinată. Membrii academiei speră, că totŭ vorŭ îndupleca pe contele Andrassy a primi acéstă sarcină. „Budap. Tagblatt" asemĕnă Academia cu unŭ frundișŭ golŭ, în care nu vrea sĕ intre Iuliu Andrassy, ca sĕ fiă mărimea *unu*, în dosulŭ căreia sĕ se așede nenumĕratele nulĭ ale Academiei, ca astfelŭ

---

a muschilorŭ, a ligamentelorŭ, a óselorŭ și a pelițelorŭ, este împreunată cu o perdere a materiei, care sub împrejurărĭ normale, când corpulŭ e sănĕtosŭ, se suplinesce numai decâtŭ prin sângele ce circuléză prin întregŭ corpulŭ. De aci resultă, că desvoltarea organelorŭ stă în proporțiune dréptă cu activitatea lorŭ.*)

In genere este cunoscutŭ, că muschii prin mișcărĭ puternice continue, prin o gimnastare regulată, se desvóltă puternicŭ; și din contră, câtŭ suntŭ de slabĭ și fără putere muschii la ómenii, carĭ îșĭ petrecŭ viéța în neactivitate. Totŭ asemenea se întêmplă și cu desvoltarea óselorŭ, deși nu într'unŭ modŭ atâtŭ de aparentŭ. „Ósele se desvóltă nu numai în grosime, dér și în lungime, decă au de a suporta greutățĭ mai marĭ." Diferitele ocupațiunĭ ale vieții producŭ o schimbare fórte însemnată între diferitele părțĭ ale corpului. Date nenumĕrate ne stau la disposiția în privința acésta, dintre carĭ vomŭ espune următórele.**) Comisiunea Statelorŭ unite a constatat cu positivitate, cumcă ósele dela piciórele marinarilorŭ rănițĭ în resboiulŭ din urmă au fostŭ cu 0.217 policarĭ mai lungĭ, decâtŭ ale soldațilorŭ deși marinarii erau mai micĭ decâtŭ de statură mijlociă; față cu acésta însĕ s'a doveditŭ, că brațele lorŭ au fostŭ mai scurte cu 1.09 și prin urmare în comparațiă cu mărimea lorŭ, mai puținŭ decâtŭ mijlociă, erau de totŭ scurte. Acéstă scurțime a brațelorŭ este resultatulŭ unei puternice întrebuințărĭ a lorŭ la împingerea corăbiilorŭ.

Decă în urma unei bóle unŭ rĕrunchĭ încétă d'a mai funcționa, atuncĭ celalaltŭ se măresce și îndeplinesce o activitate duplă.

Mărimea anormală a fălcilorŭ la sĕlbaticĭ este a se ascrie împrejurării, că ei, nutrindu-se cu substanțe vêrtóse crude, la mestecarea lorŭ facŭ o întrebuințare fórte mare de fălcĭ. Rasele civilisate însĕ nutrindu-se cu mâncărĭ pregătite, nu facŭ o întrebuințare atâtŭ de mare de fălcĭ și aceste prin urmare suntŭ și mai puținŭ desvoltate.

Asemenea și organele simțurilorŭ prin activitate se întărescŭ, se desvóltă, și nefăcêndŭ întrebuințare de ele, degeneréză. Unŭ ochiu, fiindŭ timpŭ mai îndelungatŭ bolnavŭ, îșĭ perde fórte multŭ din puterea vederii. Ochii cârtițelorŭ (sobolilorŭ) și a altorŭ animale suterane, suntŭ fórte micĭ și aprópe de totŭ acoperițĭ cu pele. Causa este puțina întrebuințare a ochilorŭ.

Craniulŭ celorŭ mai multe animale domesticite s'a constatatŭ, că este cu multŭ mai micŭ decâtŭ alŭ celorŭ sĕlbatice de aceeașĭ rassă. Astfelŭ craniulŭ epurelui de casă este multŭ mai micŭ decâtŭ alŭ celui sĕlbaticŭ. Causa acestei reducerĭ a creerului la epurele de casă se póte atribui cu tótă siguranța împrejurării, că epurii de casă fiindŭ îmblândițĭ în decursŭ de mai multe generațiunĭ, au fostŭ restrînșĭ în libertatea lorŭ, neputêndu-se folosi nicĭ de instinctulŭ, nicĭ de intelectulŭ lorŭ; precândŭ epurii sĕlbaticĭ, avêndŭ a'șĭ căuta hrana necesară și a încungiura o mulțime de pericule, instinctulŭ și intelectulŭ lorŭ au fostŭ continuu puse în mișcare, prin ceea ce și clerulŭ li-s'a desvoltatŭ.[1])

Din aceste fapte se póte conchide că prin întrebuințarea, ce se face de unŭ organŭ, mărimea și puterea i-se promovéză și prin neîntrebuințare degeneréză. Acéstă lege naturală are valóre și asupra omului. Căcĭ s'a observatŭ, că la ómenĭ îndestrațĭ cu distinse facultățĭ spirituale, massa sură a creerului este cu multŭ mai mare și mai voluminósă, decâtŭ la cei mediocri. Protuberațiunile creerului la ómenii de spiritŭ suntŭ cu multŭ mai desvoltate și mai complicate, decâtŭ la ómenii carĭ nu se distingŭ prin o deosebită activitate spirituală.

Faptele citate până aci dovedescŭ din destulŭ valorea legii întrebuințării sĕu neîntrebuințării organelorŭ.

Unŭ organŭ măritŭ prin activitate adeseorĭ influințéză asupra schimbării celorlalte părțĭ ale corpului. Mișcările brațelorŭ contribue la formarea peptului și anume prin aceea, că muschii părții superióre a brațului întărindu-se de o potrivă pe ambele părțĭ ale coșului peptului, contribue totodată și la întărirea și lărgirea peptului. Asemenea mișcările picióreloru contribue la desvoltarea muschilorŭ părții inferióre a corpului. Orĭ-ce mișcare a părțilorŭ corpului este de unŭ folosŭ generalŭ, căcĭ sângele aducêndu-se în o circulațiune mai puternică, procesulŭ schimbării materiei încă se măresce și vitalitatea corpului se promovéză.

(Va urma.)

*) Zettler.
**] Datele acestea suntŭ luate din Zettler.

[1]) Charles Darvin.

deodată sĕ însemneze enormŭ de multŭ. De aceea refusarea lui Andrassy a produsŭ mare consternațiune în cerculŭ nuleloră, care murmură desperate: „Copii, ne-amŭ blamatŭ! Și nulĭ vomŭ rĕmâne acum și de aci încolo!“

* * *

Mormentŭ vechiu. In Pesta s'a descoperitŭ, cu ocasiunea așeḑărei unui tubŭ de conducere a apei, unŭ mormêntŭ vechiu probabilŭ din suta ântêia după nascerea lui Cristosŭ. In elŭ se aflau douĕ schelete, alŭ unui bărbatŭ și alŭ unei femei, unŭ colanŭ de mărgele de sticlă, o părechiă de cercei de aurŭ și unŭ borcănelŭ de unsóre. Aceste obiecte s'au predatŭ museului.

* * *

„Berliner Tageblatt“ e opritŭ a mai intra în Austria, din causa raporteloră ce le-a adusŭ despre starea sănĕtății M. Sale Impĕrătesei Elisabeta.

* * *

Obiecte din epoca preistorică. D-lŭ Dimitrie Studza a oferitŭ museului de anticităţĭ din Bucurescĭ o colecțiune de obiecte de bronzŭ din epoca preistorică, compusă din 530 bucățĭ, și carĭ obiecte au fostŭ descoperite la Spălnaca, în Transilvania.

* * *

Defraudantŭ vechiu. Acum șese anĭ comptabilulŭ cassei de economii din Solnocŭ, Iosef Bozoky, a dispărutŭ luândŭ cu elŭ 60,000 fl. De atuncĭ a fostŭ în America, a păpatŭ banii, și întorcêndu-se îndĕrĕtŭ, a fostŭ prinsŭ în Pesta în ḑilele acestea.

* * *

Inecațĭ în Oltŭ. A doua ḑi de Pascĭ se duseră Michailŭ Timaru din Bodocŭ și nevastă-sa la o petrecere peste Oltŭ. Când s'au întorsŭ, fiindŭ nópte târḑiu, au alunecatŭ de pe bârna cea îngustă, ce ține locŭ de punte peste Oltŭ, și cădêndŭ în apă s'au înecatŭ. Nenorociții n'au mai fostŭ găsițĭ.

* * *

Focŭ mare. In 14/26 Aprilie, precum amŭ spusŭ, a fostŭ în Șibertŭ, lângă Cohalmŭ, unŭ mare focŭ, care a pricinuitŭ marĭ pagube la 76 de economĭ. Au arsŭ 140 de construcțiunĭ, șurĭ, grajdurĭ, case, precum și vite cornute mĕrunte, vițeĭ și porcĭ.

* * *

Dinamită. Unŭ țĕranŭ a găsitŭ pe o șosea din apropierea Clușiului o lădiță cu dinamită, care e depusă acum la solgăbirĕiatulŭ din Mociu.

* * *

Trei d'odată. Dobrița, soția lui George Zangoliciu, din comuna Meteleu, județulŭ Buzĕu, a născutŭ în ḑiua de 9 Aprilie curentŭ trei copii: unŭ băiatŭ și douĕ fete. Atâtŭ muma câtŭ și copiii suntŭ sănĕtoșĭ.

Din dieta ungurescă.

După o scurtă discuțiune camera deputaților din Pesta a primitŭ *legea de recrutare* cu mare majoritate. Oposițiunea moderată, adecă Apponyiștii, au votatŭ de astă-dată cu maioritatea, vedĭ Dómne ca sĕ manifesteze, că nu se opune la nimicŭ ce servesce pentru susținerea armatei comune. Cei din stânga estremă însĕ au rĕmasŭ consecventĭ și au votatŭ în contra proiectului de lege, reclamândŭ prin graiulŭ d-lui Iranyi restabilirea unei armate unguresci. D-lŭ *Iranyi* s'a folositŭ de acestŭ prilegiu spre a combate opiniunile contelui *Iuliu Andrassy*, ce acesta le-a desfășuratŭ în comisiunea pentru armată a camerei magnaților. Iranyi își esprimă mirarea, că chiar Andrassy, care odinióră a fostŭ unŭ partisanŭ atâtŭ de înfocatŭ alŭ armatei unguresci, respinge adĭ acéstă ideă salutară națională.

Congresulŭ catolicŭ în Viena.

Lunea trecută s'a deschisŭ în Viena alŭ doilea congresŭ catolicŭ austriacŭ. Intrunirea s'a ținutŭ în sala cea mare a reuniunei de musică. Au luatŭ parte la ea vre-o 2000 persóne dintre carĭ cam a treia parte au fostŭ preoțĭ catolicĭ din tóte părțile Austriei. Erau de față și numeroșĭ episcopĭ și prelațĭ în frunte cu archiepiscopii dela Viena și Praga. Sala era decorată cu stêgurĭ austriace și papale, cu emblemele tuturorŭ țĕrilorŭ austriace și cu bustulŭ Impĕratului și alŭ Papei. Pe estradă în mijlocŭ era așeḑatŭ unŭ fotoliu pentru nunțiulŭ papalŭ Galimberti, care însĕ n'a apărutŭ la adunare. Fotoliuzile din drépta și stâng ale le ocupară cardinalul principe-archiepiscop din Viena Dr. Ganglbauer și principele archiepiscop dela Praga conte Schoenborn și jurŭ împrejurŭ ceilalțĭ episcopĭ. Pe estradă se postară și mulțĭ membri ai aristrocrației în frunte cu prințulŭ Alois Liechtenstein. Adunarea a fostŭ salutată de conții Pergen și Blome.

Caracteristică pentru spiritulŭ ce a domnitŭ în acestŭ congresŭ este manifestația unanimă ce au făcut'o cei întruniţĭ îndată la începutŭ în favórea *restabilirei puterii lumescĭ și a suveranității teritoriale a Papei.* In sensulŭ acesta adecă adunarea a espedatŭ o telegramă Papei, cerêndŭ binecuvêntarea sa.

Cardinalulŭ Dr. *Ganglbauer*, archiepiscopulŭ Vienei, a ținutŭ după constituirea adunării unŭ discursŭ, pe care cei de față l'au ascultatŭ stândŭ în picióre. La încheiere cardinalulŭ ḑise: „Numai prin credința catolică au devenitŭ marĭ și puternice Austria și casa de Habsburgŭ în cursulŭ veacurilorŭ și acéstă credință va fi pentru tóte timpurile cea mai sigură basă a esistenței lorŭ durabile. Numai credința catolică va susține Austria în unitate și-i va da putere și tăriă, ca sĕ ajungă a împăca popórele sale și se contribue partea ei la împăcarea popórelorŭ Europei implinindu-șĭ astfelŭ misiunea istorică“.

Deputatulŭ Dr. *Lueger*, care a fostŭ viu aplaudatŭ de adunare, ḑise între altele: „Inainte cu 200 de anĭ Impĕratulŭ și Papa au scăpatŭ Viena de Turcĭ și nu liberalii ne-au ajutatŭ atuncĭ (ilaritate); și astăḑĭ Austria și Viena suntŭ amenințate de-o mare primejdiă, dér nu de Turcĭ și păgânĭ, ci de unŭ dușmanŭ cu multŭ mai periculosŭ interiorŭ. Aicĭ în Viena trebue sĕ se decidă lupta între creștinismŭ și anti-creștinismŭ“. (Aplause sgomotóse).

Corespondența „Gaz. Trans.“

Gherla, 15 Aprilie 1889.

Acum, când ca nicĭ-odată n'audimŭ decâtŭ de prigonirĭ și asuprirĭ din partea regimului, când ca nicĭ-odată pre afară din cale îndrăsnețĭ se facŭ șovinștii ungurĭ, acum când ca nicĭ-odată nisuiescŭ a ne copleși cu cultura lorŭ, nu e de ajunsŭ sĕ arătămŭ numai cu vorba, că suntemŭ Românĭ, ci cu fapte se o dovedimŭ acésta. In deosebe cunoscutŭ este, că cultura unui poporŭ se susține și se respândesce prin literatura lui; de ce dér *unii* dintre preoții și *unii* dintre fruntașii mirenĭ românĭ nu'șĭ procură cărțĭ și diare românescĭ, de ce nu cu toții și numai pre puținĭ ne adăpămŭ însĕtatulŭ nostru spiritŭ cu frumsețile limbei și gândirei românescĭ?

Dér sĕ nu facemŭ vorbă multă. Luândŭ în mână câțiva numerĭ mai próspețĭ din ḑiarulŭ șovinistŭ și pretinsŭ clericalŭ „Magyar Allam“, nu pentru ca sĕ ne nutrimŭ cu ideile lui bolnăviciόse și cu principiile lui scălciate, — ceea ce dealtmintrelea pe aicĭ pre de totŭ mulțĭ preoțĭ gr. cat. românĭ o facŭ, — ci din curiositate, ce anume mai scrie acestŭ diarŭ dușmanŭ poporului nostru, într'adevĕrŭ am și găsitŭ articulĭ, care de care mai veninoșĭ și în specialŭ unulŭ, care se ocupă cu iubitulŭ nostru bărbatŭ românŭ, preotulŭ Dr. Vasile Lucaciu. Pentru că se vadă acei preoțĭ gr. cat. românĭ de pe aicĭ — carĭ de altmintrelea suntŭ puținĭ, dér cu atâtŭ mai bravĭ —, carĭ nu cetescŭ acestŭ diarŭ șovinistŭ, cu ce nesănĕtóse idei născocite de nisce capete bolnave se nutrescŭ toțĭ credincioșii acestui ḑiarŭ, voiu reproduce numai întroducerea acelui articulŭ, care este următórea:

„Vasilie Lucaciu, *cunoscutulŭ agitatorŭ daco-românŭ*, precum scimŭ, prea cu simpatică față privesce spre Roma. E redactorulŭ, precum sciutŭ este, a unei reviste catolice scrisă în limba *valahă* ceea ce de altmintrelea îi stă în tótă libertatea sa și o laudabilă lucrare ar fi, *decă nu trecutulŭ îndoielnicŭ, în ceea ce privesce patriotismulŭ sĕu*, ar sta în dosulŭ lui. Nu de multŭ amŭ fostŭ pomenitŭ, că pe căi laterale ni-a cerutŭ recunoscința, când a scrisŭ despre cestiunea romană. Din pricina sentinței cunoscute, atuncĭ i-amŭ detrasŭ recunoscința și totodată i-amŭ făcutŭ cunoscutŭ, că avê-vomŭ grije a face băgătóre de sémă presa catolică din Roma, dela care — ignotos fefellit — i-a succesŭ a stórce recunosciuță. Admoniarea nóstră întru atâta și-a perdutŭ din valóre, încâtŭ d-lŭ Lucaciu din nou cochetéză cu Roma ș. c. l.

Sĕ ne mirămŭ apoi décă preoții noștri și alțĭ fruntașĭ ai poporului românŭ au de totŭ alte idei, greșite, despre bărbații de frunte, despre conducĕtorii poporului românŭ? Am ḑisŭ „și alțĭ fruntașĭ românĭ“, de vreme ce, deși aceia nu citescŭ pe „Magyar Allam“, se îndeletnicescŭ cu cetirea altorŭdiare străine, primindu-le acele gratuitŭ orĭ celŭ puținŭ cu prețŭ scăḑutŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Berlinŭ, 2 Maiu. Intrevederea Impĕratului Wilhelm cu Țarulŭ Rusiei se ḑice că va fi la începutulŭ lui Iulie în Kiel.

Luxenburg, 2 Maiu. A sositŭ o scrisóre a regelui Olandei către regentulŭ ducele de Nassau, prin care îi arată, că a reluatŭ érășĭ guvernulŭ. Ducele plécă deseră.

Bucurescĭ, 2 Maiu. Succesorulŭ Tronului a sositŭ. A fostŭ cu însuflețire salutatŭ de toțĭ demnitarii, de notabilitățĭ și de o nespusă mulțime de poporŭ.

DIVERSE.

Nenorocirĭ pe mare. O ciocnire s'a întêmplatŭ pe mare apróре de Gibraltar între vaporulŭ francesŭ „La Ville du Havre“ și corabia englezéscă „Barnesmore.“ Primulŭ din aceste douĕ vase s'a cufundatŭ; 4 persóne s'au înecatŭ. „Barnesmore a suferitŭ stricăciunĭ marĭ. O altă ciocnire s'a întêmplatŭ din causa ceții în La Manche, într'unŭ vaporŭ englesŭ și unŭ altŭ vaporŭ a cărui naționalitate e necunoscută. Corabia englezéscă e rĕu avariată, câtŭ pentru cealaltă nu se scie ce a devenitŭ.

O statistică curiosă. In cursulŭ ultimului carnevalŭ au fostŭ în Monaco mai multŭ de 50,000 óspețĭ. In timpulŭ acesta s'au sinucisŭ 16 persóne și s'au duelatŭ 14 părechĭ de ómenĭ. Unŭ milionarŭ englesŭ a încercatŭ sĕ se omóre, după ce a perdutŭ în joculŭ de cărțĭ 1,300,000 francĭ, și ne isbutindu'i încercarea, s'a aruncatŭ josŭ din catulŭ alŭ treilea alŭ unei case și așa șĭ perdŭ, pe lângă banĭ, și brațulŭ dreptŭ, ce și-lŭ sfărîmase totalŭ. Casina din Monaco a avutŭ dela 1 Decemvre 1886 până la 31 Martie 1888, suma de 16 milióne venitŭ.

Unŭ testamentŭ ciudatŭ. Ḑilele acestea a muritŭ la Mantua în Italia unŭ bĕtrânŭ Garibaldistŭ. Dênsulŭ a lăsatŭ unŭ testamentŭ fórte ciudatŭ și șĭ-a esprimatŭ dorința într'unŭ modŭ hotărîtŭ, ca nimenea sĕ nu se calce din cele cuprinse în testamentŭ. Erlembaldo Cassio, așa ilŭ chiămа pe decedatulŭ, a lăsatŭ sĕ fiă îngropatŭ într'o haină cu care a fostŭ în anulŭ 1883 la unŭ balŭ mascatŭ, cu ocasiunea unei serbărĭ garibaldiste. și când elŭ era îmbrăcatŭ în costumŭ de care purta Garibaldi, pe care ilŭ representase la acea serbare. Unui băiatŭ din institutulŭ Garibaldi i-a lăsatŭ 4000 livre, pentru ca acesta sĕ pórte cu ocasiunea înmormêntării sale acelŭ drapelŭ, pe care decedatulŭ ilŭ purtase ca stegarŭ în armata lui Garibaldi. Cassio, garibaldistŭ înfocatŭ cum era, a mai lăsatŭ cu limbă de mórte, ca la punerea în mormêntŭ a sicriului sĕu sĕ se cânte marșulŭ lui Garibaldi. Ciudatulŭ veteranŭ își făcuse chiar elŭ pétra de mormêntŭ. Étă ce inscripțiă a săpatŭ pe ea: „Aci se odichnesce Erlembaldo Cassio, liberŭ cugetătorŭ, născutŭ la 1824 în 19 Februarie și mortŭ la 4 Aprilie 1889. Când a devenitŭ bărbatŭ, șĭ-a perdutŭ vederea, ceea ce nu l'a amărîtŭ însĕ atâtŭ de multŭ ca multele infamii ce se facŭ pe aceste vremurĭ și pe care decedatulŭ deși nu le-a vĕḑutŭ, dér a auḑitŭ multŭ despre ele. Sĕ nu vĕ rugațĭ pentru elŭ“.

La expositiunea din Parisŭ se va putê vedê și o grupă de 49 de clădirĭ, care va ilustra istoria locuințelorŭ omenescĭ. Diferitele specii ale locuințelorŭ omenescĭ se începŭ cu locuințele din peșterĭ, de pe timpurile cele mai înaintate, pe urmă locuințele pe pilоțĭ în apă; înaintândŭ apoi până la civilisațiunea Romanilorŭ. Urmeză încă și clădirĭ de pe timpulŭ nostru dela popórele care nu au fostŭ atinse de civilisațiunea europénă, precum: locuințele Chinezilorŭ, Eskimoșilorŭ, Negrilorŭ, Aztekilorŭ etc.

Avisŭ călĕtorilorŭ. S'a descoperitŭ în Belgia existența unei societățĭ, care adórme pe călĕtorĭ așa numițĭ Endormeurs. Ei caută sĕ intre în vagónele ocupate de câte unŭ singurŭ călĕtorŭ, începŭ o conversațiune și oferă în urmă cu politeță o țigară. Călĕtorulŭ o fuméză, adórme și se pomenesce despoiatŭ de banĭ și de alte obiecte de valóre. Țigările suntŭ preparate cu cloroformŭ sĕu morphină, așa că fumătorulŭ nu simte de locŭ mirosulŭ neplăcutŭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 30 Aprilie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vend.	9.42
Argintŭ românescŭ -	„	9.38	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.46	„	9.48
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.74
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.74
Galbinĭ	„	5.58	„	5.69
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Aprilie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.80
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	96.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	143.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	105.—
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	99.80
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	144.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	85.65
Renta de hârtiă austriacă - - - -	86.—
Renta de argintŭ austriacă - - - -	110.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	114.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	895.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	308.25
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	299.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	—.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - -	5.63
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.47
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.30
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.40

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cătră onoraţii cetitorĭ!

„*Gazeta Transilvaniei*“ intră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenţei sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă şi de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭ-decea a esistenţei sale suntŭ cea mai viuă şi mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică şi naţională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ şi condusŭ de iubirea de patriă şi de datoria ce o are cătră sânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerinţelorŭ timpului şi trebuinţelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 „*Gazeta Transilvaniei*“ a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu preţulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érăşĭ cu acelaşĭ preţŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugaţĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulţite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putinţă spre a aduce îmbunătăţirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ şi în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-şĭ aibă tipografia proprie.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capetulŭ îmbunătăţirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posiţiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ suntŭ îndreptate asupra ei cu vehemenţă aşa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre şi amende în banĭ o împiedecă în munca şi stăruinţele ei de a da pe faţă tóte nelegiuirile, prigonirile şi asupririle şi de a lupta pentru recâştigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă şi sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca „*Gazeta Transilvaniei*“ nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putinţă ca principiile salutare naţionale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până şi în coliba ţĕranului.

Conduşĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ şi cu începerea anului acestuia mai multe esenţiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decişĭ a cultiva mai multŭ şi unele terene, cărora până acuma pote nu le-amŭ pututŭ da atenţiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbaţĭ cu cunoscinţe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, aşa ca materialulŭ ce'lŭ va conţine sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ şi acomodatŭ trebuinţelorŭ poporului, nu numai pe tĕrêmulŭ politicŭ, literarŭ şi socialŭ, ci ţinêndŭ deopotrivă sémă şi de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educaţiunei şi higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autorităţile cu carĭ vine mai desŭ în atingere şi alŭ trebilorŭ sale financiare şi comerciale.

Afară de aceea câştigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa preţului lui — şi astfeliu sciind că sĕ sémte trebuinţa de a i se face cu putinţă orĭ şi cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele şi trebuinţele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ mărîtŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă şi sĕ le întocmimŭ şi sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ şi ce cetitorŭ şi sĕ se pótă abona şi separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la „*Gazeta Transilvaniei*“, care deşi mai bogată în materialŭ, va costa ca şi până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* şi în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale „*Gazetei Transilvaniei*“, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonaţii noştri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putinţă în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lăţirea „Gazetei Transilvaniei“ precum şi pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona şi separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelleratŭ	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	
Nădĕşel			4.58	
Cluşiu		10.34	5.26	
	11.15			
Apahida	11.34			
Ghiriş	12.45			
Cucerdea	1.30			
Uióra	1.37			
Vinţulŭ de susŭ	1.45			
Aiud	2.07			
Teiuşu	2.26			
Crăciunelŭ	3.11			
Blaşiu	3.24			
Micăsasa	3.54			
Copşa mică	4.09			
Mediaşŭ	4.21			
Elisabetopole	5.11			
Sighişora	5.45			
Haşfaleu	6.12			
Homorodŭ	7.32			
Agostonfalva	8.17			
Apatia	8.37			
Feldióra	9.06			
Braşovu	9.45			
	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

		Tren de persóne	Trenu accelleratŭ	Trenŭ mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ				7.30	
Predealŭ				1.14	
Timişŭ				1.45	
Braşovu		—.—		2.32	
		4.10		7.10	
Feldióra		4.56		7.31	
Apaţa		5.37		8.14	
Agostonfalva		6.07		8.36	
Homorodŭ		6.55		9.12	
Haşfaleu		8.36		10.24	
Sighişóra		9.13		10.46	
Elisabetopole		9.56		11.19	
Mediaşu		10.37		11.47	
Copşa mică		10.59		12.02	
		11.16		12.09	
Micăsasa		11.37		12.25	
Blaşiu	6.24	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	6.38	12.33		1.05	
Teiuşŭ	6.56	1.51		1.47	
Aiudŭ	7.15	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susŭ	7.41	2.48		2.30	
Uióra	9.18	2.56		2.37	
Cucerdea	10.—	3.14		2.53	
Ghirişu	10.09	4.01		3.26	
Apahida	10.19	5.28		4.40	
Cluşiu	10.48	5.56		5.—	
	11.55	6.37	5.32		8.—
Nădăşelŭ	12.34	6.58			8.36
Gîhrbău	12.52	7.14			9.02
Aghireşŭ	1.34	7.29	6.11		9.32
Stana	2.19	7.56			10.11
B. Huiedin	2.46	8.18	6.43		10.51
Ciucia	3.31	8.58	7.12		12.16
Bucia	3.59	9.15			12.50
Bratca	4.32	9.34			1.19
Rev	6.53	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	7.21	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	8.23	10.47			3.36
Várad-Velencze	9.02	10.57			3.52
Oradea-mare	9.52	11.04	8.42		4.03
		11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány		1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok		3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta		6.33	1.55	7.45	10.—
Viena		2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenŭ de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotŭ		11.39	12.—
Vinţulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşu	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenu mixt
Teiuşu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josu	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.29	4.35
Seica mare	3.02	5.06
Lomneşŭ	3.46	5.45
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lomneşŭ	9.45	10.50
Şeica mare	10.20	11.20
Copşa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Pisk.)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşenĭ	12.30	7.12

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirişŭ—Turda

Ghirişu	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişu	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişoră	9.16

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşu-Ludoşŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	——

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	——
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕşŭ-Ludoşŭ	1.11

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.